

energiavirasto energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.
Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av
Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the
Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on:

Dokumentet är daterat: 29.11.2019

The document is dated:

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: VENLA LYYDIA STÄLNACKE

Pvm / Datum / Date: 29.11.2019

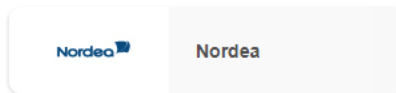
Allekirjoitustapa / Signerat med / Signed with:

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 29.11.2019

Allekirjoitustapa / Signerat med / Signed with:

Tämä paketti koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat
- Sähköiset allekirjoitukset. Nämä eivät ole näkyvillä tässä asiakirjassa, mutta ne on yhdistetty siihen sähköisesti.

Tämä asiakirja on sinetöity sähköisellä allekirjoituksella.
Sinetti takaa asiakirjan aitouden.

[Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta paket består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument
- Elektroniska signaturer. Dessa syns inte i detta dokument, med de är elektroniskt integrerade i det.

Detta dokument har försetts med sigill genom elektronisk signatur.
Sigillet garanterar dokumentets äkthet.

[Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document package contains:

- Front page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

[THE SIGNED DOCUMENT FOLLOWS ON THE NEXT PAGE >](#)

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu EU-direktiivin [1999/93/EY] mukaisella allekirjoituksella.

Detta dokument innehåller elektroniska signaturer enligt EU-direktivet [1999/93/EG] om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer.

This document contains electronic signatures using EU-compliant PAdES - PDF Advanced Electronic Signatures [Directive 1999/93/EC]

Lappeenrannan Energiaverkot Oy

Asia

Ai-insinöörit Oy:n selvityspyyntö koskien Lappeenrannan Energiaverkot Oy:n tuotemerkin erottautumista laskutuksessa.

Asianosainen

Lappeenrannan Energiaverkot Oy

Vireilletulo

8.8.2019

Selostus asiasta

Ai-insinöörit Oy on Energiavirastoon 8.8.2019 lähettämässään sähköpostiviestissä pyytänyt Energiavirastoa selvittämään onko Lappeenrannan Energiaverkot Oy toiminut lainvastaisesti. Ai-Insinöörit Oy on selvityspyynnössään kertonut, että Lappeenrannan Energia Oy laskuttaa verkkosiirtomaksut omissa nimissä omalla y-tunnuksella. Ai-Insinöörit Oy lähetti selvityspyyntönsä liitteenä 10.7.2019 päivätyn laskun, jossa myyjänä näkyy Lappeenrannan Energia Oy.

Ai-insinöörit Oy on Energiavirastoon 23.8.2019 lähettämässään sähköpostiviestissä antanut lisäyksen koskien komissio- ja välityskauppaa, kirjanpidon erityiskysymyksiä sekä komissio- ja välityskaupan arvonlisäverokäsittelyä.

Lisäksi Ai-insinöörit Oy on Energiavirastoon 30.9.2019 lähettämässään sähköpostiviestissä antanut tarkennusta siitä, miten Lappeenrannan Energia Oy hoitaa laskutuksen, sopimuksen teon sekä perinnän Lappeenrannan Energiaverkot Oy:n puolesta. Ai-insinöörit Oy:n mukaan sähköverkkotoiminta on vain näennäisesti siirretty Lappeenrannan Energiaverkot Oy:lle ja siirron yksinomainen tarkoitus on ollut lainkiertäminen.

Lappeenrannan Energiaverkot Oy:n vastine

Energiavirasto lähetti Ai-Insinöörit Oy:n selvityspyynnön johdosta Lappeenrannan Energiaverkot Oy:lle vastinepyynnön 5.9.2019 sähköpostin välityksellä, jossa tiedusteltiin seuraavaa:

- Miksi vastinepyynnön liitteenä olevassa sähkön siirron laskussa näkyy myyjänä Lappeenrannan Energia Oy eikä Lappeenrannan Energiaverkot Oy?

- Miten Lappeenrannan Energiaverkot Oy tulee jatkossa varmistamaan, ettei yhtiö aiheuta laskutuksessaan epäselvyyttä siitä, että sähkön siirrosta huolehtiva yhtiö on Lappeenrannan Energiaverkot Oy eikä Lappeenrannan Energia Oy?

Lappeenrannan Energiaverkot Oy:n 19.9.2019 sähköpostilla lähettämän vastineen mukaan Lappeenrannan Energia Oy vastaa konsernin tytäryhtiöiden (myös Lappeenrannan Energiaverkot Oy:n) laskutukseen liittyvistä palveluista. Laskutusta tehdään veden, kaukolämmön, maakaasun ja sähkönsiirron asiakkaille. Vastineen liitteenä olevassa laskussa näkyy yhtiön mukaan laskun todellinen ulkoasu, jossa varsinaisesti myyjä-nimikkeellä ei Lappeenrannan Energia Oy:tä ole mainittu; vain maksun saajana. Laskun erittelysivulla on tuotu esille Lappeenrannan Energiaverkot Oy, jonka tuotetta/palvelua kyseinen lasku koskee. Lisäksi yhtiö kertoo vastineessaan, ettei Lappeenrannan Energia Oy ole harjoittanut sähkönmyyntiä vuoden 2019 alusta alkaen.

Vastineen mukaan Lappeenrannan Energia Oy:llä ja Lappeenrannan Energiaverkot Oy:llä on menossa mittava asiakaspalvelujärjestelmän uudistamisprojekti. Vesiliiketoiminnan osalta järjestelmän käyttöönotto toteutettiin elokuussa 2019. Kaukolämmön & maakaasun osalta käyttöönotto on tammikuussa 2020 ja sähkönsiirron osalta käyttöönotto on suunniteltu tehtäväksi maaliskuussa 2020, jolloin laskupohjiin tullaan tekemään tarvittavat muutokset. Syksyn 2019 aikana selvitetään vielä mahdollisuus tehdä muutos jo nykyiseen järjestelmään.

Energiavirasto varasi Lappeenrannan Energiaverkot Oy:lle mahdollisuuden lausua päätösluonnoksesta 8.11.2019. Yhtiö ei toimittanut lausuntoa Energiavirastolle määräaikaan 25.11.2019 mennessä.

Perustelut

Energiaviraston toimivalta

Energiavirasto toimii sähkömarkkinalaissa (588/2013), laissa sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) ja Energiavirastosta annetussa laissa (870/2013) tarkoitettuna sähkömarkkinaviranomaisena valvoen ja seuraten sähkö- ja maakaasumarkkinoita sekä edistäen sähkömarkkinoiden ja maakaasumarkkinoiden toimivuutta.

Sähkömarkkinalain 106 §:n 2 momentin nojalla Energiaviraston tehtävänä on valvoa sähkömarkkinalain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä sähkömarkkinalain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Energiavirasto toteaa, että sille sähkömarkkinalain 106 §:ssa säädetty toimivalta rajoittuu sen toteamiseen, onko sähkömarkkinalakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä rikottu, sekä mahdollisuuteen velvoittaa säännösten vastaisesti menetellyt taho korjaamaan vastaisuudessa menettelynsä lain tai säännösten mukaisesti.

Energiavirasto voi siten tutkia sähköyhtiöiden menettelyä vain siltä osin kuin kysymys on sähkömarkkinalaissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä säädettyistä asioista. Energiaviraston toimivaltaan ei kuulu käsitellä yksittäisiä, jakeluverkonhaltijan tai vähittäismyyjän sekä liittyjän tai sähkönkäyttäjän välisiä

riitoja eikä Energiavirasto voi ottaa kantaa siihen, onko verkonhaltija noudattanut sopimusta tai menetellyt sopimusehtojen mukaisesti.

Energiaviraston toimivallassa ei siis käsitellä sähkökäyttäjän ja jakeluverkonhaltijan välisiä sopimusoikeudellisia riitoja. Tällaisia ovat mm. laskun määrällistä oikeellisuutta ja mahdollisia laskutus- ja mittausvirheitä sekä niiden hyvityksiä tai niihin liittyviä vahingonkorvausvaateita koskevat asiat. Yksittäisten sopimusriitojen ratkaiseminen kuuluu riita-asiana yleisten tuomioistuinten toimivaltaan.

Laskutukseen liittyvien palveluiden ulkoistaminen

Energiavirasto toteaa, että verkonhaltijan on vastattava sille sähkömarkkinalainsäädännön ja verkkoluvan nojalla kuuluvista velvoitteistaan. Näitä velvoitteita ei voida sopimuksin ulkopuolisille pätevästi siirtää.

Ulkoistaminen on sallittua muilta osin kuin Energiaviraston hallintokäytännössään määrittämien ns. ydintoimintojen osalta (näitä ovat muun muassa liittämisvelvollisuus, hinnoittelu ja taseselvitys). Lain esitöiden (HE 20/2013 3 §:n yksityiskohtaiset perustelut) mukaan sähköverkkotoiminta on ymmärrettävä liiketoimintakokonaisuudeksi, joka verkkosäätelyn tavoitteiden turvaamiseksi olisi luvanvaraista toimintaa. Pykälän 6 kohdassa lisäksi kuvataan, mitkä toiminnot sähköverkonhaltijan harjoittamina kuuluisivat sähköverkkotoimintaan. Nämä toiminnot muodostaisivat yhdessä luvanvaraisen sähköverkkotoiminnan nimellä harjoitettavan liiketoiminnan. Yksittäisinä toimintoina kyseiset toiminnot eivät olisi luvanvaraista elinkeinotoimintaa. Käytännössä siis yksittäisiä lähinnä operatiivisen toiminnan osaluoteita voi ulkoistaa, mutta mikäli ulkoistetaan lähes koko liiketoiminta, on käsillä verkkotoiminnan ulkoistaminen.

Operatiivisia osatoimintoja, kuten laskutus, on siis mahdollista ulkoistaa. Energiavirasto toteaa, ettei Lappeenrannan Energiaverkot Oy ole toiminut sähkömarkkinalain vastaisesti ulkoistaessaan laskutukseen liittyvät palvelut Lappeenrannan Energia Oy:lle. Laskutuksen ulkoistaminen ei myöskään tarkoita sitä, ettei Lappeenrannan Energiaverkot Oy vastaisi sille sähkömarkkinalainsäädännön ja verkkoluvan nojalla kuuluvista velvoitteistaan. Energiavirasto kuitenkin toteaa, että vaikka operatiivisia osatoimintoja on mahdollista ulkoistaa, kokonaisvastuu toteutuksesta jää kuitenkin verkkoyhtiölle.

Tuotemerkin erottautumisen vaatimus

Sähkömarkkinalain 60 §:n mukaan sellaisen verkonhaltijan, jonka 400 voltin jakeluverkossa siirretty vuotuinen sähkömäärä on ollut kolmen viimeksi päättyneen kalenterivuoden aikana vähintään 200 gigawattituntia ja joka toimii osana sähkön tuotantoa tai toimitusta harjoittavaa yritystä tai saman tahon määräysvallassa olevaa yritysryhmää tulee olla oikeudellisesti eriytetty.

Oikeudellisesti eriytettyä jakeluverkkotoimintaa harjoittavan verkonhaltijan on varmistettava, että sen tuotemerkki erottuu yrityksen tai yritysryhmän sähkön tuotantoa ja toimittamista harjoittavien yksiköiden tuotemerkestä. Verkonhaltijan on esiinnyttävä viestinnässään omalla nimellään ja tuotemerkillään.

Hallituksen esityksessä sähkömarkkinalaiksi (HE 20/2013vp) 60 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan vertikaalisesti integroituneet jakeluverkonhaltijat

eivät etenkään viestinnässään ja tuotemerkissään saisi aiheuttaa epäselvyyttä siitä, että yrityksen toimituksista huolehtiva liiketoimintahaara on erillinen yksikkö. Oikeudellisesti eriytetty jakeluverkonhaltija ei saisi esiintyä yksinomaan myyntiorganisaation tuotemerkillä vaan sen tulisi sisällyttää omaan viestintäänsä ja tuotemerkkiinsä ainakin verkonhaltijan oma virallinen nimi, jotta voidaan varmistaa erottautuminen myyntiorganisaatiosta. Jakeluverkonhaltija voisi kuitenkin käyttää konsernin yhteistä nimeä osana nimeään. Nimestä tulisi kuitenkin ilmetä, että kyseessä on kyseessä on jakeluverkonhaltija, joka on muusta toiminnasta erillinen oikeushenkilö.

Energiavirasto toteaa, että myös Lappeenrannan Energiaverkot Oy:n vastineen liitteenä olevalla laskulla ilmenee sekaantumisvaaraa tuotemerkin erottautumisen osalta, sillä laskun ensimmäisellä sivulla ei näy Lappeenrannan Energiaverkot Oy:n nimeä ollenkaan, ainoastaan Lappeenrannan Energia Oy:n logo. Selvityspyynnön liitteenä olevassa laskussa (ilmeisesti sama lasku sähköisessä muodossa) taas myyjänä näkyy Lappeenrannan Energia Oy. Energiavirasto toteaa lisäksi, että yhteisten järjestelmien käyttö asettaa yhtiöille velvollisuuksia suunnitella ja toteuttaa järjestelmänsä niin, että sekaantumisvaaraa tuotemerkkien osalta ei ilmene, eikä asiakkaalle muodostu väärää käsitystä siitä, kumman yhtiön kanssa tämä on tekemisissä.

Lappeenrannan Energiaverkot Oy:ltä saadun vastineen mukaan Lappeenrannan Energia Oy:llä ja Lappeenrannan Energiaverkot Oy:llä on menossa mittava asiakaspalvelujärjestelmän uudistamisprojekti. Vesiliiketoiminnan osalta järjestelmän käyttöönotto toteutettiin elokuussa 2019. Kaukolämmön & maakaasun osalta käyttöönotto on tammikuussa 2020 ja sähkönsiirron osalta käyttöönotto on suunniteltu tehtäväksi maaliskuussa 2020, jolloin laskupohjiin tullaan tekemään tarvittavat muutokset. Syksyn 2019 aikana selvitetään vielä mahdollisuus tehdä muutos jo nykyiseen järjestelmään.

Muilta osin Energiaviraston toimivaltaan ei kuulu käsitellä yksittäisiä, jakeluverkonhaltijan tai vähittäismyyjän sekä liittyjän tai sähkönkäyttäjän välisiä riitoja eikä Energiavirasto voi ottaa kantaa siihen, onko verkonhaltija noudattanut sopimusta tai menetellyt sopimusehtojen mukaisesti. Lisäksi Energiaviraston toimivaltaan ei kuulu käsitellä komissio- ja välityskauppaan, kirjanpidon erityiskysymyksiin sekä komissio- ja välityskaupan arvonlisäverokäsittelyyn liittyviä kysymyksiä.

Ratkaisu

Lappeenrannan Energiaverkot Oy ei ole toiminut sähkömarkkinalain 60 §:n mukaisesti aiheuttaessaan laskutuksessaan sekaantumisvaaran tuotemerkin erottautumisen osalta.

Energiavirasto velvoittaa Lappeenrannan Energiaverkot Oy:n korjaamaan menettelynsä tuotemerkin erottautumisen osalta. Energiavirasto huomioi yhtiön vastineessaan kertoman asiakaspalvelujärjestelmän uudistamisprojektin käyttöönoton ja edellyttää korjaavia toimenpiteitä laskupohjiin 31.3.2020 mennessä. Lappeenrannan Energiaverkot Oy:n on toimitettava selvitys Energiavirastolle korjaavien toimenpiteiden suorittamisesta 10.4.2020 mennessä.

Energiavirasto jättää toimivaltaansa kuulumattomana tutkimatta selvityspyynnön lisäyksineen niiltä osin kuin asioissa ei ole kysymys sähkömarkkinalaissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä säädetyistä asioista.

Sovelletut säännökset

Sähkömarkkinalaki (588/2013) 3 §, 60 §, 106 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus markkinaoikeuteen Lappeenrannan Energiaverkot Oy:lle päätöksen liitteenä.

Toimenpidepyynnön tekijän osalta päätös ei sisällä hallintolainkäyttölain (586/1996) 5 §:ssä tarkoitettua ratkaisua, josta voisi valittaa hallintolainkäyttölain mukaisessa järjestyksessä.

Liitteet Valitusosoitus

Jakelu Lappeenrannan Energiaverkot Oy
Ai-insinöörit Oy

VALITUSOSOITUS

Muutoksenhakuoikeus

Energiaviraston antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siinä järjestyksessä kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskelpoisella päätöksellä tarkoitetaan toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Valitusoikeus on sillä, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, määräaika jatkuu vielä seuraavan arkipäivän.

Valituskirjelmän sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Markkinaoikeudelle osoitetussa valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- muutoksenhaun kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä;
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta; sekä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu Energiavirastolle tai markkinaoikeudelle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksi: 029 56 43314
Sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2050 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

OHJE MAKSUA KOSKEVAAN MUUTOKSENHAKUUN

Valtion maksuperustelain (150/1992) 11 b §:n mukaan maksuvelvollinen, joka katsoo, että 6 §:ssä tarkoitettusta julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.